

Ujabb adatok a tiszai-kultúra lakáskérdéséhez.

1941. nyarán egyebek közt a Kö-kénydombon is újra ásatott az intézet. Indokolta ezt az a nagyjelentőségű eredmény, amelyet az 1940. évi ásatások során értünk el. Az akkor talált raktár nagyméretű edényei és a két rétegben is megállapítható település azt a reményt kelthették, hogy a telep folytatása is előkerülhet. A feltevésben nem is csalódtunk.

Egy mellékletnélküli zsugorított, két bronzkori zsugorított gyermek- és két jazig síron, 19 hulladékgödörön és 8 tűzhelyen kívül három lakóházat tártunk fel. Ezek közül egy nem mutatott semmi újat. Körvonalait megállapítani nem lehetett, a benne talált leleteket, egy nagyméretű edény kivételével még csak megmenteni sem lehetett, annyira elpusztította az évezredek óta beszivárgó víz. Egy másiknak két oldalfalát határozottan meg lehetett állapítani, sőt a benne fekvő peremes tűzhely alatt talált edénytöredékek ennek a háznak kétszeri építésére is adatokat szolgáltatottak. A harmadik érdemel legtöbb figyelmet,

mert azt bizonyítja, hogy a már többször is ismertetett kunyhók mellett, sárfalú házakkal is kell számolnunk ebben a korban, amelyeknek hasított szálfákra tapasztott padozata volt. Cölöpöknek ezek mellett sem találtuk semmi nyomát. Ugy látszik, a sárból rakott fal elég vastag volt ahhoz, hogy a ránehezülő tetőszerkezetet is megtartsa.

A sok részletfénykép alapján megrajzolható építményeket, a bennük talált tűzhellyel és gazdag leletanyaggal együtt, a teljes feldolgozás után részletesen fogjuk ismertetni.

Itt jegyezzük meg, hogy az e folyóiratban¹ már említett 1940. évi ásatási megfigyeléseket és igen változatos és sokban újszerű leletanyagot, a Folia Archaeologica 1941. évi kötetében közöljük, bőséges illusztrációkkal.

A telep, még ezzel az ásatással sincs kimerítve.

Dr. Banner János.

¹ 1940. 181—182. — 188.

Őskori és szarmatakori telep Hódmezővásárhely-Kopáncson.

A Gyuló-érnek Ny-K irányú mediterrészét magas part kíséri, s ahol ezt a partot a tiznegyedik dűlő útja átvágja, (Lelik István ny. városi főpénztáros bérletén), van az a terület-rész, amelyen különböző korok eserepei a felszínen hevertek. A szórványként összegyűjtött anyag hitelesítésére 1941 augusztusában végeztünk ásatást e helyen a dűlőút mindkét oldalán.

Az ásatás folyamán feltártunk nyolc őskori (valószínűleg a badeni,

illetve pézeli kultúrához tartozó), tizenhat szarmatakori és két középkori emlékeket tartalmazó gödröt. A gödrök közül nyolc volt szabálytalan, egy esonkakúpos, nyolc méhkasformájú, kilenc hengeres. Az 1. szarmatakori gödör áásakor bolygatták meg az 1. őskori sírt. A 3. szarmatakori gödörben, egykorú hanyattfekvő, nyújtóztatott esontváz volt. Az 5. szarmatakori gödörben emberi esontvázrészeket találtunk; égési nyomok nem voltak rajtuk. A gödrökön kívül,

de a telep területén került elő még egy, Kr. u. II–III. századi éremmel, aláhajlítottlábú fibulával datált szarmatakori, és egy mellékletnélküli zsugorított csontváz. A középkori emlé-

kek közül egy kerek alaprajzú kemece alja érdemel említést; előtte hamus földdel telt gödör volt.

Dr. Párducz Mihály.

Ausgrabungen des Archäologischen Instituts im Jahre 1941.

Ausgrabung in Ószentiván.

Südlich von der Station von Ó- und Ujszentiván, ungefähr 1 Km entfernt, neben der Eisenbahn ist jener Hügel, der im Jahre 1932 durchgeschnitten wurde. Die entdeckten Funde wurden dem Institut gemeldet. Zur Beglaubigung der Funde führte das Institut noch im Juni 1932 eine Probegrabung aus und deren Ergebnisse sind in dieser Zeitschrift bereits erschienen.¹ Der Hügel ist in fünf Perioden besiedelt worden. Die letzte Ansiedlung erfolgte im Mittelalter, dann kommen die Denkmäler der Sarmatenzeit. Die dritte Siedlungsschicht kennzeichnen bronzezeitliche Gefäßbruchstücke. Die Denkmäler der beiden letzten Perioden (Badner- und Theiss-Kulturen) kamen in derselben Grube vermischt vor. Die Erscheinung, dass zwei neolithische Kulturen in derselben Grube miteinander vermischt vorkamen, bewog das Institut zur Anführung neuerer Ausgrabungen an diesem Gebiete.

Als Ergebnis der zwischen 11–16. Sept. 1941. vollendeten Arbeit ergaben sich: ein Feuerherd, ein Tiergrab und

vier Gruben. Das Feuerherd stammt aus dem Mittelalter, das Tiergrab ist wahrscheinlich aus der Neuzeit. Die *Grube 1.* gruben wir schon in 1932 auf. Aus dem damals noch nicht gestörten Grubenteil kamen neben neolithischen Scherben braune Gefäßbruchstücke, der Mundrand eines graphitierten, grösseren Gefäßes (*La Tène III.*) zum Vorschein. Das Material der *Grube 2.* bestand aus vermischten neolithischen und mittelalterlichen Scherben, es ist also klar, dass hier von einer mittelalterlichen Grube die Rede sei, die ins Material einer älteren Siedlung hineingesenkt wurde. Das interessanteste war allerdings die umfangreiche *Grube 3.*, in welcher ungestörte Denkmäler waren, die mit dem Material der Vinčeaer und Tordosser-Kultur identifizierbar sind. Die bienenkorbähnliche *Grube 4.* ist aus dem Mittelalter. Sie reichte teilweise in die Grube 3. hinüber und auch aus dem Material derselben wurden einige Scherben in jene hineingeraten. Das Material der Ausgrabung ist unter Bearbeitung.

Dr. Mihály Párducz.

¹ 1933–34. S. 44–50.